15 -ാം കേരള നിയമസഭ

13 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 1299 **12-02-2025 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്**

വിനോദസഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കാൻ നടപടികൾ

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
ശ്രീ. എം. എം. മണി		ശ്രീ. പി.എ.മുഹമ്മദ് റിയാസ് (പൊതുമരാമത്ത്-വിനോദസഞ്ചാര വകുപ്പ് മന്ത്രി)	
(എ)	സംസ്ഥാനത്ത് വിനോദസഞ്ചാര മേഖലയിൽ സ്വദേശ-വിദേശ വിനോദസഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിന് എന്തൊക്കെ നടപടികളാണ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്; വിശദാംശം നൽകാമോ;	(എ)	ആഭ്യന്തര - വിദേശ വിനോദ സഞ്ചാരികളെ കേരളത്തിലേക്ക് ആകർഷിക്കുന്ന വിധം ടൂറിസം പദ്ധതികൾ നൂതനവും കാലികവുമാക്കാനുള്ള നിരവധി പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നുണ്ട്. ടൂറിസം വകുപ്പ് പുതുതായി തുടങ്ങിയ കാരവൻ ടൂറിസം തന്നെ ഇതിന് നല്ലൊരു ഉദാഹരണമാണ്. നൂതനമായ ടൂറിസം ഉൽപ്പന്നമെന്ന നിലയിൽ കൂടുതൽ സഞ്ചാരികളെ പ്രത്യേകിച്ചും വിദേശികളെ കൂടുതലായി ആകർഷിക്കാൻ കാരവൻ ടൂറിസത്തിന് കഴിയും എന്ന് വകുപ്പ് വിലയിരുത്തുന്നു. ഹെലിടൂറിസം, ക്രൂയിസ് ടൂറിസം, സിനി ടൂറിസം, ഡെസ്റ്റിനേഷൻ ചലഞ്ച്, ഡെസ്റ്റിനേഷൻ വെഡ്ഡിംഗ്, പൈതൃക പദ്ധതികൾ, ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം പദ്ധതികൾ, നൂതന അഡ്വഞ്ചർ ടൂറിസം പദ്ധതികൾ എന്നിവ സഞ്ചാരികളെ കൂടുതൽ ആകർഷിക്കുവാൻ ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ളവയാണ്. സഞ്ചാരികൾക്ക് വിവിധ ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഉള്ള വിവരങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുവാൻ നവീകരിച്ച മൊബൈൽ ആപ്പും AI അധിഷ്ഠിതമായ ചാറ്റ്ബോട്ടും, വെബ്സൈറ്റും ടൂറിസം വകുപ്പ് പുറത്തിറക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇത് കൂടാതെ സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ പ്രയോജനം സംസ്ഥാനത്തെ ടൂറിസം വികസനത്തിന് ഉപയോഗിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ നിരവധി നൂതനമായ പദ്ധതികൾക്കും ടൂറിസം വകുപ്പ് രൂപം നൽകി നടപ്പാക്കിവരുന്നു. പാരാഗ്ലൈഡിംഗ്, സർഫിംഗ്, മൗണ്ടൻ സൈക്ലിംഗ്, വൈറ്റ് വാട്ടർ കയാക്കിംഗ് തുടങ്ങിയ സാഹസിക വിനോദങ്ങളിൽ വിവിധ മത്സരങ്ങൾ നടത്തുകയും കൂടുതൽ സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനുള്ള വിവിധ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കിവരുന്നു. സാഹസിക ജല കായിക മത്സരങ്ങളുടെ ഭൂപടത്തിൽ കേരളത്തിന് ഇടം നേടിക്കൊടുത്ത ബേപ്പൂർ ഇന്റർനാഷണൽ വാട്ടർഫെസ്റ്റ് മൂന്ന് വർഷങ്ങളായി

നടത്തിവരുന്നു. ആഗോള ടൂറിസം രംഗത്ത് ബേപ്പൂർ ഫെസ്റ്റ് ഇതിനകം ജനപ്രീതി നേടിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

ഓണാഘോഷം, നിശാഗന്ധി ഡാൻസ് ഫെസ്റ്റിവൽ, ചാമ്പ്യൻസ് ബോട്ട് ലീഗ്, ക്രിസ്തുമസ് - പുതുവർഷത്തിന്റെ ഭാഗമായി ലൈറ്റിംഗ് ഫെസ്റ്റിവൽ തുടങ്ങിയ പരിപാടികളിലൂടെ പ്രകൃതി സൗന്ദര്യത്തോടൊപ്പം സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സംസ്കാരവും വിനോദസഞ്ചാരികൾക്ക് അനുഭവവേദ്യമാക്കുന്നതിന് സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സംസ്ഥാനത്ത് എത്തുന്ന വിനോദസഞ്ചാരികൾക്ക് തനത് ഭക്ഷണരീതികളുടെ വൈവിധ്യവും ഗുണമേന്മയും അനുഭവവേദ്യമാക്കുന്നതിന് സർക്കാർ നിരവധി നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാന സർക്കാർ കെ.ടി.ഡി.സി. മുതലായവ വഴി നടത്തുന്ന ഭക്ഷ്യമേളകൾ ഇതിന് ഉദാഹരണമാണ്. ഹോംസ്റ്റേകൾക്കും സർവ്വീസ്ഡ് വില്ലകൾക്കും അംഗീകാരം നൽകുമ്പോൾ തന്നെ തനത് ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങൾ സഞ്ചാരികൾക്ക് നൽകണം എന്ന് നിഷ്കർഷിക്കാറുണ്ട്.

സംസ്ഥാനത്തെ തനത് ഭക്ഷ്യവൈവിധ്യം അന്താരാഷ്ട്രതലത്തിൽ പരിചയപ്പെടുത്താനായി ടൂറിസം വകുപ്പ് ഇന്റർനാഷണൽ ക്യുസിൻ ക്യാമ്പയിൻ സംഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ ആർ.റ്റി. മിഷന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിലും കേരളത്തിന്റെ രുചി വൈവിധ്യം സഞ്ചാരികളെ അറിയിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ നമ്മുടെ നാടിന്റെ തനത് രുചി വൈവിധ്യങ്ങളെ പരിചയപ്പെടുത്തുന്ന ബ്രോഷറുകൾ പുറത്തിറക്കിയിട്ടുണ്ട്.

മിഡിൽ ഈസ്റ്റിൽ നിന്നുള്ള സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനായി എയർപോർട്ട്, ടെലിവിഷൻ, ഡിജിറ്റൽ വെബ് പോർട്ടൽ തുടങ്ങിയ മാധ്യമങ്ങളിലൂടെയും പ്രചരണം നടത്തിവരുന്നു. വിദേശ ആഭ്യന്തര വിനോദസഞ്ചാരികളെ കേരളത്തിലേക്ക് ആകർഷിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഓൺലൈൻ നവമാധ്യമങ്ങളായ ഫേസ്ബുക്ക്, ഇൻസ്റ്റഗ്രാം, ടിറ്റർ, യൂട്യൂബ്, ഗൂഗിൾ ആഡ്സ്, ഗൂഗിൾ ആർ.സി.എസ്. തുടങ്ങിയവയിലൂടെയും വിവിധ പരിപാടികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

വിദേശസഞ്ചാരികളെ ലക്ഷ്യമിട്ട് വിനോദസഞ്ചാര വകുപ്പ് വിവിധ അന്താരാഷ്ട്ര ടൂറിസം വിപണനമേളകളിൽ പങ്കെടുത്ത് വരുന്നു. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി ഈ വർഷം നവംബറിൽ നടന്ന വേൾഡ് ട്രാവൽ മാർക്കറ്റ് ലണ്ടൻ, ഫിത്തൂർ, മാഡ്രിഡ്, സ്പെയിൻ എന്നീ ട്രേഡ് ഫെയറുകളിൽ പങ്കെടുക്കുകയും,

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td></td>
<td>ഫ്രാങ്ക്ഫർട്ട്, മ്യൂനിക്, ബാർസെലോണ, മിലാൻ ഡിസ്സി, മെൽബൺ, കോലാലംപൂർ തുടങ്ങിയ പ്രധാന നഗരങ്ങളിൽ B2B Meet-കൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ ഈ സാമ്പത്തിക വർഷംതന്നെ ITB Berline, MITT Moscowഎന്നീ ട്രേഡ് ഫെയറുകളിലും പങ്കെടുക്കുന്നതിനും ലണ്ടൻ, പാരീസ്, മോസ്കോ, സെന്റ് പീറ്റേഴ്സ് ബർഗ് എന്നീ നഗരങ്ങളിൽ ബിസിനസ് മീറ്റുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനും തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്. അന്താരാഷ്ട്ര മേളകളിൽ കേരള ടൂറിസത്തിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം നിലനിർത്തുന്നതിനും കൂടുതൽ സഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനുമായാണ് ഇത്തരം മേളകളിൽ വകുപ്പ് പങ്കെടുത്ത് വരുന്നത്. 2024-ലെ വേൾഡ് ട്രാവൽ മാർക്കറ്റിൽ (WTM) വകുപ്പിനെ പ്രതിനിധീകരിച്ച് ഡയറക്ടർ പങ്കെടുക്കുകയും, വിദേശ രാജ്യങ്ങളിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ടൂർ ഓപ്പറേറ്റേഴ്സിന്റെ പ്രതിനിധികളുമായി കൂടിക്കാഴ്ച നടത്തി കേരളത്തിലെ വിവിധ ടൂറിസം ഉത്പ്പന്നങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ നൽകുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ OOH (Out Of Home) പ്രചാരണത്തിന്റെ ഭാഗമായി ലണ്ടൻ ഹിത്രു എയർപോർട്ട്, വെസ്റ്റ് ഫീൽഡ് മാൾ (Westfield Mall) തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിൽ പരസ്യ പ്രചാരണം നടത്തുകയുണ്ടായി. കേരളത്തിലേക്ക് വിദേശസഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിന് ഇത്തരത്തിലുള്ള വിവിധങ്ങളായ പ്രചാരണ പരിപാടികളിലൂടെ സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. കേരളത്തിലേക്കുള്ള വിനോദസഞ്ചാരികളുടെ ക്രമാനുഗതമായ വർദ്ധനവ്, വിനോദസഞ്ചാര വകുപ്പ് നടത്തുന്ന പ്രചരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഫലപ്രദമാണെന്ന് വിലയിരുത്തുന്നു.

മേൽപരാമർശിച്ച വിവിധ പ്രചാരണപരിപാടികൾ മൂലം കേരളത്തിലേക്ക് 2021 മുതൽ 2024 വരെ എത്തിച്ചേർന്ന ദേശീയ - അന്തർദ്ദേശീയ വിനോദസഞ്ചാരികളുടെ സ്ഥിതി വിവര കണക്കുകൾ <u>അനുബന്ധമായി</u> ചേർത്തിരിക്കുന്നു.</td>
</tr>
<tr>
<td>(ബി)</td>
<td>കേരളത്തിലേക്ക് കൂടുതൽ വിനോദസഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിന് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള നടപടികൾ ഫലപ്രദമായിട്ടുണ്ടോ എന്ന് പരിശോധിച്ചിട്ടുണ്ടോ; വിശദമാക്കാമോ;</td>
<td>(ബി)</td>
<td>(എ) പിരിവിന്റെ അതേ ഉത്തരം</td>
</tr>
<tr>
<td>(സി)</td>
<td>നിലിവിലെ സർക്കാർ അധികാരത്തിൽ വന്നശേഷം ഓരോ വർഷവും കേരളം സന്ദർശിച്ച വിദേശ വിനോദസഞ്ചാരികളുടെ എണ്ണം സംബന്ധിച്ച വിശദാംശം നൽകാമോ?</td>
<td>(സി)</td>
<td>2021 മുതൽ 2024 വരെയുള്ള കേരളത്തിലെ വിദേശ ടൂറിസ്റ്റ് സന്ദർശനങ്ങളുടെ വിവരങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

<table>
<tr><th>കലണ്ടർ വർഷം</th><th>വിദേശ ടൂറിസ്റ്റ് സന്ദർശകരുടെ എണ്ണം</th></tr>
<tr><td>2021</td><td>60487</td></tr>
</table>
</td>
</tr>
</table>

2022	345549
2023	649057
2024	738374

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

State wise Domestic Tourist Visits 2021-2024

Sl. No	state	2021	2022	2023	2024
1	Kerala	6,137,243	13,492,279	14,972,153	15,271,817
2	Tamil Nadu	451,473	1,697,541	2,270,782	2,341,438
3	Karnataka	290,096	1,159,112	1,431,776	1,383,065
4	Maharashtra	153,912	625,403	778,275	750,242
5	Andhra Pradesh	67,513	320,127	391,431	433,643
6	Gujarat	39,112	222,405	303,426	307,590
7	Delhi	57,943	230,938	300,683	294,723
8	Telangana	34,314	172,540	238,409	249,584
9	Uttar Pradesh	38,826	150,061	200,095	204,065
10	West Bangal	33,803	127,851	165,799	177,916
11	Madhya Pradesh	16,133	65,286	102,800	102,396
12	Rajasthan	11,198	66,099	93,044	94,417
13	Lakshadweep	44,863	80,894	95,387	91,410
14	Haryana	9,674	46,478	64,537	72,269
15	Orissa	9,991	39,835	58,345	66,184
16	Punjab	8,963	40,504	57,445	63,980
17	Assam	14,443	41,661	55,437	56,101
18	Bihar	11,024	35,400	57,470	54,464
19	Jharkhand	7,430	27,439	36,402	31,053
20	Goa	3,591	19,587	29,856	29,671
21	Pondicherry	2,945	17,184	28,380	26,619
22	Uttaranchal	2,906	11,854	20,747	23,237
23	Chhattisgarh	2,964	14,092	21,745	21,812
24	Himachal Pradesh	1,118	6,921	16,221	15,043
25	Chandigarh	2,419	10,204	11,634	13,752
26	Arunachal Pradesh	845	6,552	12,414	11,419
27	Tripura	450	3,459	8,656	9,170
28	Nagaland	1,290	3,798	7,869	8,461
29	Jammu and Kashmir	1,005	5,553	8,815	7,900
30	Manipur	459	2,853	6,216	7,201
31	Sikkim	367	4,110	7,321	7,033
32	Meghalaya	182	1,673	5,161	5,968
33	Mizoram	181	2,022	4,378	4,591
34	Mahe	1,213	4,537	3,771	3,965
35	Andaman and Nicobar Islands	763	3,525	3,506	3,817
36	Daman and Diu	103	1,050	804	719
37	Dadra and Nagar Haveli	44	375	451	254
38	~Not Specified~	76,818	106,212	0	0
Total		7,537,617	18,867,414	21,871,641	22,246,989

Country Wise Foreign Tourist Visits 2021-2024

Sl.No.	Country	2024	2023	2022	2021
1	United Kingdom	107454	79894	26495	2013
2	United States of America	98414	82206	44851	5773
3	Germany	46084	35077	12762	896
4	France	45170	37645	13992	2066
5	Malaysia	40996	29790	9129	118
6	Oman	38387	40033	29514	2858
7	Australia	31929	24512	9393	239
8	Maldives	30299	36980	38152	9932
9	Saudi Arabia	29906	27003	9760	518
10	United Arab Emirates	24751	24834	16653	1369
11	Canada	17117	13322	6446	491
12	Italy	16675	13311	5009	1089
13	Russia	13787	19910	27892	14135
14	Singapore	11879	11601	5292	276
15	Spain	10951	11021	4227	257
16	Ireland	10493	9233	3878	111
17	Netherlands	10230	8224	3851	277
18	Switzerland	9776	8577	3744	260
19	Kuwait	8221	7403	5306	248
20	South Africa	7252	6164	2801	117
21	Israel	6822	8281	5673	875
22	Japan	6495	6711	2267	167
23	Poland	5804	4369	1903	153
24	Belgium	5528	5261	2290	70
25	Turkey	5161	3091	544	77
26	New Zealand	5091	4158	1571	27
27	Austria	4869	3712	1431	143
28	Bahrain	4519	5649	3736	289
29	Sri Lanka	4517	4433	3345	180
30	Sweden	4502	3804	1910	127
31	Philippines	3647	4752	2020	758
32	Denmark	3078	2686	1577	85
33	Brazil	2728	1919	723	48
34	Nepal	2679	2492	2291	449
35	Thailand	2313	2487	1189	112
36	Portugal	2200	1815	625	27
37	Lithuania	2116	1557	959	18
38	Qatar	2111	2056	1051	219
39	Norway	2076	1702	957	166
40	Bangladesh	1894	2637	2348	424
41	Mauritius	1887	1463	663	22
42	Ukraine	1788	1751	1211	359
43	Romania	1767	2013	981	199
44	China(Main)	1754	1166	454	103
45	Iran	1716	1027	831	35

Country Wise Foreign Tourist Visits 2021-2024

46	Kazakhstan	1710	1542	867	32
47	Egypt	1655	2311	1571	314
48	Jordan	1646	1399	643	23
49	Czech Republic	1643	1334	653	16
50	Korea (South)	1508	1872	906	83
51	Morocco	1423	1405	620	34
52	Indonesia	1405	1574	538	84
53	Mexico	1405	1119	604	46
54	Slovakia	1373	857	400	16
55	Hungary	1213	1095	389	26
56	Korea (North)	1118	1121	557	43
57	Kenya	1110	939	673	123
58	Tunisia	1104	1347	754	65
59	Greece	1052	1206	740	54
60	Argentina	1051	1063	431	53
61	Finland	1023	976	452	12
62	Lebanon	887	965	708	28
63	Yemen Arab republic	825	1167	622	89
64	Slovenia	788	448	201	21
65	Taiwan	774	302	95	2
66	Vietnam	696	970	292	15
67	Estonia	646	575	182	0
68	Swaziland	624	755	428	28
69	Bulgaria	619	606	244	29
70	Latvia	599	579	303	15
71	Belarus	590	542	184	22
72	Ghana	588	404	102	25
73	Iraq	517	257	143	25
74	Colombia	501	492	313	25
75	British Virgin Islands	481	201	126	11
76	Georgia	438	285	128	29
77	Croatia	418	487	528	57
78	Uganda	367	316	219	19
79	Iceland	363	366	233	61
80	Chile	356	451	182	63
81	Myanmar	339	359	187	15
82	Syria	325	407	519	78
83	Serbia and Montenegro	316	553	157	32
84	Kyrgyzstan	295	176	92	19
85	Tanzania	269	272	187	9
86	Malta	267	244	101	2
87	Sudan	267	248	182	45
88	Luxembourg	260	181	100	0
89	Uzbekistan	244	297	41	4
90	Macedonia	230	70	55	23
91	Uruguay	228	229	130	1
92	Cyprus	221	231	130	10
93	Comoros	212	184	82	9

Country Wise Foreign Tourist Visits 2021-2024

94	Fiji Islands	191	420	100	6
95	Afghanistan	187	79	112	63
96	Bosnia and Herzegovina	168	154	42	2
97	Ethiopia	163	185	76	1
98	Peru	152	123	56	7
99	Albania	150	141	84	19
100	Trinidad and Tobago	146	117	32	0
101	Honkong	142	170	37	28
102	Armenia	140	111	54	4
103	Moldova	137	66	84	26
104	Algeria	132	243	146	9
105	Yugoslavia	127	160	12	0
106	Nigeria	117	208	71	19
107	Madagascar	115	13	8	0
108	Zambia	113	130	81	4
109	Azerbaijan	112	108	39	2
110	Bhutan	111	108	40	66
111	Costa Rica	98	136	69	7
112	Seychelles	98	129	56	2
113	Ecuador	97	106	44	2
114	Brunei	91	45	20	0
115	Zimbabwe	83	126	138	241
116	Mauritania	80	57	53	10
117	Mongolia	75	30	18	7
118	Cameroon	70	56	33	0
119	Panama	70	66	27	7
120	Bolivia	67	62	54	106
121	Macau	67	69	46	4
122	Sierra Leone	65	91	20	8
123	Venezuela	64	88	20	7
124	Benin	63	3	2	0
125	Cambodia	63	50	46	1
126	Jamaica	63	88	67	3
127	Suriname	62	68	45	3
128	Botswana	59	81	30	2
129	Senegal	58	69	19	0
130	American Samoa	57	62	50	0
131	Monaco	57	24	10	2
132	China(Taiwan)	55	20	1	0
133	Palestine	52	53	19	1
134	Niger	50	37	20	14
135	Cuba	48	61	13	0
136	Guinea-Bissau	48	17	13	0
137	Libya	48	65	18	7
138	Namibia	48	42	42	8
139	Rwanda	47	52	8	1
140	Dominica	43	39	29	1

Country Wise Foreign Tourist Visits 2021-2024

141	Samoa	41	54	20	0
142	Tajikistan	41	32	29	6
143	CZECHOSLOVAKIA	39	47	6	3
144	Virgin Islands of the United States	39	2	6	0
145	Puerto Rico	36	48	34	0
146	Guinea	35	53	4	7
147	El Salvador	32	116	66	2
148	Malawi	32	102	51	4
149	Saint Kitts and Nevis	32	28	23	11
150	Turkmenistan	32	69	16	0
151	Guatemala	31	33	16	0
152	Mozambique	31	131	38	31
153	Turks and Caicos Islands	31	4	0	0
154	Somalia	30	24	30	0
155	Gabon	27	31	5	0
156	Montenegro	27	18	12	6
157	French Guiana	26	13	3	0
158	Reunion	26	34	7	0
159	Andorra	25	26	23	9
160	Netherlands Antilles	25	36	6	0
161	Ascension Island	24	50	45	0
162	Belize	23	12	4	0
163	Eritrea	21	30	19	0
164	Guyana	21	24	20	0
165	Ivory Coast	21	6	27	2
166	Pakistan	21	11	48	0
167	Bahamas	20	43	5	7
168	Haiti	20	12	7	0
169	New Caledonia	20	3	60	2
170	Honduras	19	14	10	0
171	Laos	18	6	4	0
172	Antigua and Barbuda	16	5	17	2
173	Barbados	16	22	9	1
174	Dominican Republic	16	14	10	0
175	Palau	16	0	2	0
176	Jersey	14	7	3	3
177	Burundi	13	71	29	1
178	Congo	13	201	61	0
179	Marshall Islands	13	17	4	0
180	Djibouti	11	55	6	2
181	Liberia	11	42	12	4
182	Liechtenstein	10	16	56	1
183	Grenada	9	18	10	1
184	Guadeloupe	9	0	8	0
185	Isle of Man	9	11	14	0
186	Papua New Guinea	9	19	4	2

Country Wise Foreign Tourist Visits 2021-2024

187	Togo	9	50	0	0
188	Burkina Faso	8	2	0	0
189	Gambia	8	27	3	2
190	Sahrawi Arab Democratic Republic	8	2	0	4
191	Gibraltar	7	4	0	0
192	Guernsey and Alderney	7	2	0	0
193	Northern Mariana Islands	7	17	2	0
194	Saint Lucia	7	5	12	0
195	Antarctica	6	31	1	0
196	Sao Tome and Principe	6	0	0	0
197	Tokelau	6	0	0	0
198	Angola	5	77	18	11
199	Paraguay	5	19	5	0
200	Wales	5	4	6	0
201	Bermuda	4	24	3	0
202	Lesotho	4	11	2	11
203	Nauru	4	10	13	1
204	Nicaragua	4	27	13	6
205	Tibet	4	4	2	0
206	Central African Republic	3	7	0	0
207	Micronesia	3	0	0	0
208	San Marino	3	7	0	0
209	Solomon Islands	3	3	2	0
210	Somaliland	3	2	0	0
211	South Ossetia	3	0	0	0
212	Cayman Islands	2	0	5	0
213	Falkland Islands	2	8	1	0
214	Greenland	2	3	5	0
215	Guam	2	4	3	6
216	Kosovo	2	8	0	2
217	Montserrat	2	7	12	0
218	Saint Helena	2	16	0	0
219	Vatican City	2	0	21	2
220	Anguilla	1	3	0	0
221	Chad	1	11	0	0
222	French Polynesia	1	0	1	0
223	Vanuatu	1	4	8	0
224	Akrotiri	0	0	0	0
225	Cape Verde	0	1	7	0
226	Christmas Island	0	2	0	0
227	Congo (Dem. Rep)	0	2	0	0
228	Cook Islands	0	0	0	0
229	Dhekelia	0	0	11	0
230	Durban	0	5	0	0
231	East Timor	0	12	5	0
232	Equatorial Guinea	0	2	0	0

Country Wise Foreign Tourist Visits 2021-2024

233	External Territories of Australia	0	0	0	0
234	Faroe Islands	0	16	0	0
235	French Southern Territories	0	5	0	0
236	Kiribati	0	0	0	1
237	Martinique	0	4	0	0
238	Mayotte	0	1	2	0
239	Nagorno Karabakh	0	2	0	0
240	Pitcairn Islands	0	0	0	0
241	Saint Pierre and Miquelon	0	0	0	0
242	Saint Vincent and The Grenadines	0	30	0	0
243	Smaller Territories of Chile	0	0	0	0
244	Smaller Territories of the UK	0	22	0	0
245	Svalbard and Jan Mayen	0	0	0	0
246	Tonga	0	2	4	0
247	Tuvalu	0	0	3	0
248	Wallis and Futuna	0	0	0	0
249	Western Sahara	0	3	4	0
250	~Not Specified ~	0	0	2691	9624
	Total	**738374**	**649057**	**345549**	**60487**

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ